

ΠΑΣΟΚ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΑΡΣΕΝΗ

ΜΕΛΟΥΣ ΤΟΥ Ε.Γ. ΤΗΣ Κ.Ε. ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ
& ΒΟΥΛΕΥΤΗ Α' ΑΘΗΝΑΣ

ΤΕΤΑΡΤΗ 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1991

ΠΡΑΚΤΙΚΑ: ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Σοφωμού 46 - 10682 Αθήνα • Τηλ. [redacted]

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΥΠΟΥ

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ ΑΡΣΕΝΗ

ΜΕΛΟΥΣ Ε.Γ. ΤΗΣ Κ.Ε. ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ ΚΑΙ ΒΟΥΛΕΥΤΗ Α' ΑΘΗΝΑΣ

ΤΕΤΑΡΤΗ 30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1991

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Καλημέρα σας, σας καλωσορίζω εδώ στο γραφείο τύπου του ΠΑ.ΣΟ.Κ., στη Χαριλάου Τρικούπη. Πρόθεσή μου σήμερα είναι να συζητήσω μαζί σας τις οικονομικές εξελίξεις και τις δικές μας εκτιμήσεις, όπως τις έχουμε συζητήσει στο Εκτελεστικό Γραφείο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Θα ήθελα να αρχίσω με κάποιες γενικές παρατηρήσεις, που νομίζω ότι έχουν σημασία για να ξεκαθαριστούν κάποια πράγματα.

Η αξιοπιστία είναι απαραίτητη προϋπόθεση, για την επιτυχία οποιουδήποτε κυβερνητικού προγράμματος. Πρέπει οι στόχοι του προγράμματος να είναι πιστευτοί στις παραγωγικές τάξεις, στην αγορά, αλλά και στο εξωτερικό.

Με δική της ευθύνη η κυβέρνηση Μητσοτάκη, έχει απολέσει παντελώς την αξιοπιστία της και στον οικονομικό τομέα, τόσο στο εσωτερικό της χώρας, όσο και στο εξωτερικό.

Τώρα που πλησιάζουμε το τέλος αυτής της χρονιάς, όλοι ομολογούν ότι η κυβέρνηση, όχι μόνο δεν έχει προσεγγίσει τους στόχους της, αλλά κάθε μέρα που περνάει, απομακρύνεται από αυτούς της τους στόχους και η οικονομική κρίση βαθαίνει.

Αλλά πέρα από την οικονομική αποτυχία, η κατάσταση αυτή έχει και σημαντικότερες επιδράσεις στην ίδια την κοινωνία. Πράγματι, η αποτυχία του οικονομικού προγράμματος, απειλεί την κοινωνική συνοχή. Σπάνια στην ιστορία των οικονομικών προγραμμάτων, είχαμε ταυτόχρονα και αποτυχία των οικονομικών στόχων και τέτοια κοινωνική αδικία, με τόσα κοινωνικά θύματα, σε όλες τις παραγωγικές τάξεις.

Σήμερα, το βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων, των συνταξιούχων, έχει μειωθεί σημαντικά, το καθαρό εισόδημα των αγροτών μειώνεται και οι επαγγελματίες, οι έμποροι, οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, οι επιχειρηματίες γενικά, συνθλίβονται από το διπλό κτύπημα του ακριβού χρήματος και της μείωσης του τζίρου στην αγορά, που είναι αποτέλεσμα της μείωσης της αγοραστικής δύναμης του κοινού.

Όλες οι παραγωγικές τάξεις, αντιμετωπίζουν σοβαρότατα οικονομικά προβλήματα και η κοινωνική αδικία που επιφέρει η αποτυχία αυτού του προγράμματος, έχει δημιουργήσει σοβαρότατα κοινωνικά προβλήματα και εμφανέστατη κοινωνική αγανάκτηση.

Αλλά δεν είναι μόνο οι αρνητικές επιδράσεις στο κοινωνικό επίπεδο. Ίσως σημαντικότερα, από άποψη μεσοπρόθεσμη, οι αρνητικές επιδράσεις φαίνονται

στο επίπεδο της ίδιας της παραγωγής και της ανάπτυξης.

Το σταθεροποιητικό πρόγραμμα της κυβέρνησης, δεν είχε συνδεθεί ενσυνείδητα με ένα πρόγραμμα ανάπτυξης και παράδοξα, ενώ η κυβέρνηση επιχειρηματολογούσε ότι με το πρόγραμμά της θα εξυγιάνει την παραγωγή και θα προχωρήσουμε μπροστά, το ίδιο το οικονομικό της πρόγραμμα έχει συμβάλλει στην αποδιοργάνωση της παραγωγής και σήμερα αντιμετωπίζουμε ένα σοβαρότατο πρόβλημα συρρίκνωσης της παραγωγής σε όλους της τους τομείς.

Το ξέρουμε από την καθημερινή μας εμπειρία, ότι τίποτα πια δεν δουλεύει σωστά, σε όποιον τομέα και αν λειτουργούμε.

Σήμερα, δεν έχουμε απλά προβληματικές επιχειρήσεις, έχουμε προβληματικές περιοχές. Στο Λαύριο, μετά από 50 χρόνια, στην Ελλάδα ξαναεμφανίζονται τα συσσίτια. Ολόκληρος ο νομός της Αχαΐας αντιμετωπίζει εντονότατη οικονομική κρίση και συρρίκνωση της παραγωγής. Το ίδιο συμβαίνει και στο νομό της Εύβοιας. Το ίδιο και στο νομό της Κοζάνης, για να αναφέρω μόνο μερικά παραδείγματα, ενδεικτικά.

Ολόκληρη η παραγωγική ζώνη, από την Ελευσίνα μέχρι το Κερατσίνι, αντιμετωπίζει το φάσμα του κλεισίματος πολλών επιχειρήσεων και της αύξησης της ανεργίας, χωρίς καμιά εναλλακτική για απασχόληση, εις το ορατό μέλλον. Αυτή η απαισιόδοξη κατάσταση, είναι αποτέλεσμα μιας λανθασμένης πολιτικής, που έχει ακολουθήσει η κυβέρνηση, αλλά και μιας ασυντόνιστης υλοποίησης του ίδιου του προγράμματος.

Από τη δική μας τη μεριά, ξέραμε ότι η εκπρόσωποι της συντηρητικής παράταξης, δεν θα ήταν φυσικά αυτοί που θα προωθούσαν ένα επιθετικό πρόγραμμα αναδιάρθρωσης της παραγωγής και ανάπτυξης, αλλά ίσως αφελώς, περιμέναμε τουλάχιστον να είναι ικανοποιητικοί διαχειριστές της υπάρχουσας κατάστασης.

Η σημερινή κυβέρνηση αποδείχθηκε ότι, όχι μόνο δεν έχει πρόγραμμα ανάπτυξης, δεν έχει άποψη μεσοπρόθεσμη για την πορεία της οικονομίας, αλλά είναι και οι χειρότεροι διαχειριστές της οικονομικής μας ζωής, για πολλές δεκαετίες που έχουν περάσει. Συχνά μας ερωτούν για την δική μας πρόταση και την δική μας άποψη, για τα οικονομικά ζητήματα.

Δεν είναι πρόθεση δική μου σήμερα να λειτουργήσω ως σύμβουλος της κυβέρνησης και να πω στην κυβέρνηση τι πρέπει να κάνει. Το προσπαθήσαμε αυτό τον περασμένο χρόνο. Η κυβέρνηση δεν άκουσε και το δικό μας το συμπέρασμα είναι, ότι δεν υπάρχει περιθώριο διαλόγου με αυτή την κυβέρνηση και ίσως η μόνη συμβουλή, που εγώ προσωπικά θα ήθελα να δώσω στην κυβέρνηση είναι να φύγετε όσο γίνεται πιο γρήγορα, για να σωθεί η εθνική οικονομία από την βέβαιη κατάρρευση που την

οδηγείτε, για να ξεφύγει την περιθωριοποίηση ο εργαζόμενος και για να δωθούν πάλι δυνατότητες στον δημιουργικό επιχειρηματία, να προχωρήσει μπροστά σ'ένα πρόγραμμα ανόρθωσης της εθνικής μας οικονομίας.

Ανέφερα 3 σημεία: Αξιοπιστία, κοινωνική συνοχή, παραγωγή-ανάπτυξη, που θα ήθελα να τα αναπτύξω λίγο περισσότερο και από μια άποψη αξιολόγησης της πορείας της οικονομίας και του κυβερνητικού έργου, αλλά ταυτόχρονα και σαν μια αφετηρία των δικών μας σκέψεων και προτάσεων, για την οικονομική πολιτική.

Αρχίζω από το θέμα της αξιοπιστίας, το οποίο θεωρώ πολύ βασικό. Εμείς, ως αξιωματική αντιπολίτευση, τον περασμένο Δεκέμβριο, είχαμε λειτουργήσει υπεύθυνα και είχαμε πει, ότι η αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, χρειάζεται ένα συντονισμένο πρόγραμμα σταθεροποίησης και ανάπτυξης ταυτόχρονα και κάναμε και συγκεκριμένες προτάσεις προς την κυβέρνηση. Είχαμε μάλιστα πει στη Βουλή ότι είμασταν τότε διατεθειμένοι να συζητήσουμε και εναλλακτικές λύσεις.

Στην κατάθεση του προϋπολογισμού, τον περασμένο Δεκέμβριο, είχαμε κάνει μια αντικειμενική ανάλυση του προγράμματος της κυβέρνησης και των στόχων και είχαμε πει ότι, οι στόχοι αυτοί δεν είναι ρεαλιστικοί, ότι η κυβέρνηση δεν πρόκειται να πετύχει τους στόχους και είχαμε μάλιστα υπολογίσει ότι το έλλειμμα θα υπερβεί τον στόχο κατά 500 δισεκατομμύρια δραχμές, τουλάχιστον.

Είχαμε εξηγήσει τους λόγους, γιατί θα γίνει αυτή η υπέρβαση και είχαμε καλέσει τότε την κυβέρνηση, για να αποκτήσει αξιοπιστία το πρόγραμμα και στο εσωτερικό και στο εξωτερικό, να ξανακοιτάξει ορισμένα σημεία της οικονομικής της πολιτικής. Δεν το έκανε αυτό. Η πορεία των γεγονότων μας δικαίωσε.

Επανερχόμαστε τον Μάιο, 13 Μαΐου του '91, σε συνέντευξη Τύπου που έδωσα εδώ, σ'αυτό το δωμάτιο για λογαριασμό του Εκτελεστικού Γραφείου και κάλεσα την κυβέρνηση να πάρει διορθωτικά μέτρα, γιατί η πορεία έχει ξεφύγει, η οικονομία έχει ξεφύγει από την πορεία που έχει προδιαγράψει η κυβέρνηση και είχα τότε πει ότι, αν αφήσουμε τα πράγματα χωρίς διορθωτικές κινήσεις, η διόρθωση αργότερα θα είναι και πιο δύσκολη και επώδυνη.

Για λογαριασμό της κυβέρνησης, ο κύριος Πολύδωρας, απαντά δύο μέρες μετά, σε σχετική ερώτηση δημοσιογράφου και λέει χαρακτηριστικά ότι, η πορεία της οικονομίας πάει καλά, οι προβλέψεις του προϋπολογισμού επαληθεύονται και θα επαληθευθούν μέχρι το τέλος του χρόνου και ότι δημοσιεύματα και απόψεις που διατυπώνονται, σε αντίθεση με αυτή την εκτίμηση, δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα.

Θέλω τώρα να πω, ότι τον Μάιο του '91, η κυβέρνηση ήξερε ότι οι στόχοι που είχε βάλει, δεν θα πραγματοποιηθούν. Και αν δεν το ήξερε τον Μάιο του '91,

σίγουρα το ήξερε την 1η Ιουλίου του '91, με βάση την έκθεση της Ε.Ο.Κ., με ημερομηνία 1η Ιουλίου του '91, που υποβλήθηκε στη Νομισματική Επιτροπή της ΕΟΚ και η οποία αρχίζει με την εξής φράση: "Το σταθεροποιητικό πρόγραμμα της Ελλάδας, έχει εκτροχιαστεί". Η ίδια η έκθεση, αφού αναλύει την πορεία της οικονομίας, εκτιμά και αυτή για πρώτη φορά, 6 μήνες μετά από την δική μας εκτίμηση, ότι η υπέρβαση του ελλείματος στον Δημόσιο τομέα, θα ανέλθει στα 400-500 δισεκατομμύρια δραχμές.

Και λέει χαρακτηριστικά ότι ένα επείγον διορθωτικό πρόγραμμα επιβάλλεται να ακολουθηθεί τώρα, για να κρατηθεί η οικονομία, μέσα στα πλαίσια της προδιαγραφμένης πορείας. Αυτή ήταν και η σύσταση της Ε.Ο.Κ. τον Ιούλιο του '91.

Η κυβέρνηση δεν κάνει τίποτα, αφήνει την κατάσταση να χειροτερεύσει και είναι δειλά ίσως, στις αρχές του Σεπτεμβρίου του '91, που ο πρωθυπουργός, ο κύριος Μητσotάκης, στην έκθεση της Θεσσαλονίκης, παραδέχεται για πρώτη φορά ότι τα αποτελέσματα του '91 δεν είναι ικανοποιητικά. Ομως, από τον Σεπτέμβριο μέχρι σήμερα, κανένα συγκεκριμένο μέτρο δεν έχει ληφθεί, για να αντιμετωπισθεί ο εκτροχιασμός της εθνικής οικονομίας.

Τώρα που πλησιάζουμε το τέλος της χρονιάς, μπορούμε με περισσότερη σιγουριά να κάνουμε κάποιες εκτιμήσεις για το έλλειμμα του Δημοσίου τομέα και με βάση τα στοιχεία που όλοι πια έχουμε, μπορούμε να πούμε ότι, η αρχική εκτίμηση που εκάναμε εμείς, πέρυσι, ήτανε συντηρητική.

Φαίνεται ότι η υπέρβαση του ελλείματος το '91, δεν θα είναι της τάξεως των 500 δισεκατομμυρίων δραχμών, αλλά μπορεί, το τονίζω αυτό, μπορεί να ανέρθει στο ποσό των 850 δισεκατομμυρίων δραχμών. 650 δισεκατομμύρια δραχμές θα είναι η υστέρηση από τα έσοδα και περίπου 200 δισεκατομμύρια δραχμές θα είναι η υπέρβαση των δαπανών.

Από την άλλη μεριά, από δηλώσεις του ίδιου του πρωθυπουργού, μετά την επίσκεψή του στο Υπουργείο Οικονομικών, συμπεραίνουμε ότι οι εκτιμήσεις της κυβέρνησης είναι, ότι η υπέρβαση θα είναι περίπου 500 δισεκατομμύρια δραχμές, αλλά είτε πάρουμε 500 δισεκατομμύρια δραχμές, είτε 850 δισεκατομμύρια δραχμές, η υπέρβαση είναι σημαντική και σημαίνει ότι το 1991, δεν θα έχουμε κάνει καμία πρόοδο προς αυτή την κατεύθυνση.

Αν με βλέπετε λίγο διστακτικό στο νούμερο 850 δισεκατομμύρια δραχμές, είναι γιατί υπάρχει ακόμα μια αβεβαιότητα, τι θα κάνει η κυβέρνηση στην σιωπηλή θα έλεγα, επαναδιαπραγμάτευση του εσωτερικού χρέους.

Οπως ξέρετε, με απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, γίνεται η αντικατάσταση των εντόκων γραμματίων με ομόλογα δετούς διάρκειας, στα οποία κεφαλαιοποιείται ο τόκος για το '91-'92, δηλαδή αναβάλεται η

πληρωμή για το '93 και μετά. Αυτό μπορεί να έχει κάποιες επιπτώσεις στο ύψος των δαπανών του '91 και σημαντικές επιπτώσεις στις δαπάνες του '92. Αυτό, βέβαια, δεν λύνει το πρόβλημα. Αναβάλλει το πρόβλημα για αργότερα, για το '93 και για το '94, που θα ήταν λογικό να γίνει, αν το '93 και το '94 θα είχε πραγματοποιηθεί μία σημαντική - ουσιαστική πρόοδος σε άλλους τομείς, στη μείωση ή στην εξάλειψη του πρωτογενούς ελλείμματος και στην ανόρθωση της οικονομίας.

Κάτι που δεν το βλέπουμε σήμερα, γιατί η ίδια η κυβέρνηση μας λέει ότι, ακριβώς επειδή δεν πέτυχε τίποτα προς αυτή την κατεύθυνση το '91 αναβάλλει βασικά ή μεταθέτει το πρόγραμμά της για άλλα τρία χρόνια μπροστά και, βγάζοντας το '91, προσθέτει το '94 σ' ένα καινούργιο ουσιαστικά σταθεροποιητικό πρόγραμμα, ακριβώς γιατί απέτυχε στους στόχους της το '91.

Η κυβέρνηση αποδέχεται, έστω και αργά, την αποτυχία της σ' αυτό το βασικό στόχο, αλλά αναφέρει συχνά ως αντισταθμιστικά σημεία επιτυχίας τη χαλάρωση των πληθωριστικών πιέσεων και την μείωση του ελλείμματος τρεχουσών συναλλαγών. Θέλω να σχολιάσω σύντομα αυτά τα δύο σημεία.

Πρώτα απ' όλα, η χαλάρωση των πληθωριστικών πιέσεων δεν είναι εντυπωσιακή. Στόχος της κυβέρνησης ήταν, σε μέσα επίπεδα, η μείωση του πληθωρισμού από 20,4% το '90 σε 17,5% το '91. Με βάση τα στοιχεία που έχουμε σήμερα, μπορούμε να πούμε ότι σε μέσα επίπεδα - και σε μέσα επίπεδα πρέπει να μετράμε τον πληθωρισμό - οι τιμές θα αυξηθούν κατά 18,3% το '91.

Δηλαδή, και εδώ θα έχουμε μία υπέρβαση στο στόχο, αλλά αυτό δεν είναι το σημαντικό. Το σημαντικό είναι ότι αυτή η μείωση του πληθωρισμού δεν έχει γίνει, δεν είναι αποτέλεσμα εξυγίανσης της οικονομίας, αφαίρεσης των πραγματικών αιτιών του πληθωρισμού. Η χαλάρωση αυτή του πληθωρισμού οφείλεται σε αφαίρεση της αγοραστικής δύναμης από το κοινό, στη μείωση του βιοτικού επιπέδου.

Και γι' αυτό ακριβώς, ο κόσμος που μιλάει για ακρίβεια μετράει τον πληθωρισμό σωστά και διαφορετικά. Τον μετράει σε σχέση όχι μόνο με το επίπεδο των τιμών και την κίνηση του επιπέδου των τιμών, αλλά τον μετράει και σε σχέση και με τα λεφτά που έχει στην τσέπη του. Έτσι, με πληθωρισμό 20,4% το '90 ο μέσος Έλληνας πολίτης ζούσε καλύτερα απ' ό,τι ζει το '91 με πληθωρισμό χαμηλότερο (18,3%), ακριβώς γιατί το ονομαστικό του εισόδημα έχει μειωθεί σημαντικά το '91.

Έτσι, λοιπόν, θα έλεγα ότι καλά θα έκανε η κυβέρνηση να μην αναφέρει τον πληθωρισμό ως ενδεικτικό σημείο επιτυχίας της, γιατί αυτή η χαλάρωση, στην καλύτερη περίπτωση, δείχνει την επίπτωση της μείωσης του βιοτικού επιπέδου των Ελλήνων, που είναι αποτέλεσμα της πολιτικής της κυβέρνησης.

Το ίδιο μπορούμε να πούμε και για το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών.

Η μείωση που επιτυγχάνεται στο έλλειμμα το '91 σ' αυτό τον τομέα δεν είναι αποτέλεσμα αύξησης της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας. Κάθε άλλο. Αν δείτε τις εξαγωγές, σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουμε μέχρι τέλη Αυγούστου, η αύξηση, σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο, είναι μόνο 0,6%.

Η μείωση του ελλείματος οφείλεται, πρώτον, σε μία σχετική κάμψη των εισαγωγών, που είναι αποτέλεσμα της μείωσης της ζήτησης για αγαθά στην αγορά, λόγω της γενικότερης οικονομικής ύφεσης, και σε μία εντυπωσιακή αύξηση των εισροών από την ΕΟΚ, γιατί εν τω μεταξύ έχει αλλάξει, ξέρετε, το σύστημα, και η συμβολή της ΕΟΚ στα προγράμματά μας προκαταβάλλεται.

Εχει γίνει, λοιπόν, μία προκαταβολή για έργα τα οποία δεν έχουν γίνει το '91 και δεν μπορούμε να περιμένουμε τον ίδιο ρυθμό αυξήσεων γι' αυτό το λόγο το '92 και μετά. Αρα, και αυτό είναι συγκυριακό.

Ετσι, δεν μπορούμε να πούμε ότι έχουμε μία ουσιαστική, πραγματική, βιώσιμη βελτίωση στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Αντίθετα, λέμε ότι όλα τα στοιχεία δείχνουν ότι υπάρχει μία περαιτέρω αποδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας μας.

Άλλοι δείκτες που συνήθως δεν αναφέρονται, αλλά πρέπει να τους επισημάνω, αφορούν την απασχόληση και την κίνηση στην αγορά. Φέτος, το 1991, η Ελλάδα φτάνει τα μέσα επίπεδα ανεργίας της ΕΟΚ και το '92 θα υπερβεί το μέσο όρο ανεργίας της ΕΟΚ (9,0%). Εχουμε, λοιπόν, προβλήματα ύφεσης και ανεργίας στην Ελλάδα σε ευρωπαϊκά επίπεδα, αλλά ταυτόχρονα έχουμε και υψηλούς ρυθμούς πληθωρισμού.

Το θέμα της ανεργίας αρχίζει, τον τελευταίο καιρό, να γίνεται σημαντικό κοινωνικό πρόβλημα στην Ελλάδα. Μέχρι στιγμής, η ανεργία μπορούσε να απορροφηθεί, μέσα στα πλαίσια της έννοιας της ευρύτερης οικογένειας, αλλά αυτό έχει ξεπεράσει πια αυτά τα κοινωνικά όρια. Γίνεται σοβαρό πρόβλημα και αντιμετωπίζουμε σήμερα νοικοκυριά, οικογένειες που δεν έχουν χρήματα για να αντιμετωπίσουν τις βασικές ανάγκες προς το ζειν.

Η αγορά δείχνει, επίσης, αυτά τα σημεία παρακμής και ύφεσης. Αρκεί να σας πω ότι οι απλήρωτες συναλλαγματικές το πρώτο 9μηνο του '91, σε σχέση με την ίδια περίοδο του '90, αυξήθηκαν κατά 23,9% και οι ακάλυπτες επιταγές, πάλι για την ίδια περίοδο, αυξήθηκαν κατά 32,3%. Εχουμε μία σημαντική αύξηση των πτωχεύσεων, πάλι για την ίδια περίοδο, 42%.

Που σημαίνει ότι έχουμε μία γενικευμένη οικονομική κρίση, που περνάει από μείωση των εισοδημάτων των εργαζομένων, των συνταξιούχων, των αγροτών, των επαγγελματιών, σε μείωση του τζίρου της αγοράς, σε κλείσιμο πολλών επιχειρήσεων,

σε αύξηση της ανεργίας και συνέχιση αυτού του φαύλου κύκλου.

Νομίζω ότι με αυτά τα λίγα στοιχεία, στα οποία αναφέρθηκα, που είναι γνωστά και στο εξωτερικό, βασίζεται μία γενικότερη δυσπιστία για την ικανότητα αυτής της κυβέρνησης να επεξεργαστεί και να υλοποιήσει ένα έστω στοιχειώδες οικονομικό πρόγραμμα. Οι επιχειρηματικοί κύκλοι στην Ελλάδα, αλλά και στο εξωτερικό, αμφισβητούν την ικανότητα αυτής της κυβέρνησης να διαχειριστεί ακόμα και τα απλούστερα θέματα της εθνικής μας οικονομίας.

Αυτό με φέρνει στο δεύτερο θέμα, που θέλω να τονίσω και που αφορά την κοινωνική συνοχή. Αλλά, πριν μπω σ' αυτό, θα ήθελα να σας επιστήσω την προσοχή στο ότι το θέμα του προϋπολογισμού, τις αποκλίσεις για το 1991, θα γίνει αντικείμενο ειδικής συζήτησης στη Βουλή, με επερώτηση που καταθέτει το ΠΑΣΟΚ. Είναι ένα θέμα που το χειρίζεται ο κ. Τσοβόλας, ως υπεύθυνος του Τομέα Οικονομικών Υποθέσεων στη Βουλή.

Κατά τη διάρκεια αυτού του σταθεροποιητικού προγράμματος, ενώ το εθνικό εισόδημα σε πραγματικές τιμές δεν έχει πέσει - δηλαδή, η πίτα εξακολουθεί να είναι η ίδια - έγινε μία τρομερή αναδιανομή του εισοδήματος, εις βάρος των ασθενεστερών οικονομικά τάξεων. Υπολογίζουμε ότι περίπου 700-800 δισ. δρχ. άλλαξαν χέρια, αφαιρέθηκαν από τα εισοδήματα των εργαζομένων, των συνταξιούχων, των αγροτών και των επαγγελματιών, και πήγαν κάπου αλλού.

Αυτά τα λεφτά, που έφυγαν από αυτές τις παραγωγικές τάξεις, σίγουρα δεν πήγαν να καλύψουν το έλλειμμα του δημόσιου τομέα, γιατί, όπως σας είπα, το έλλειμμα του δημόσιου τομέα αυξήθηκε, δεν μειώθηκε. Ούτε τα χρήματα αυτά πήγαν για να καλύψουν αυξημένες επενδύσεις, γιατί, όπως ξέρετε, και οι δημόσιες επενδύσεις και οι ιδιωτικές επενδύσεις προχωρούν με μειωμένους ρυθμούς το 1991.

Το ερώτημα, λοιπόν, το οποίο τίθεται είναι πού πήγαν αυτά τα λεφτά. Αυτά τα λεφτά δεν έχουν πάει σε ορατούς χώρους της εθνικής μας οικονομίας και της παραγωγής. Έχουν διοχετευθεί σε αόρατα κανάλια, έξω από την επίσημη οικονομία. Και πρέπει να πούμε ότι αυτή η οικονομική πολιτική, που δεν πέτυχε στους οικονομικούς στόχους, που επέφερε αυτή την οικονομική αδικία, τελικά επιβραβεύει την παραοικονομία και τιμωρεί την επίσημη οικονομία και την παραγωγική μας διαδικασία.

Είναι αυτό το στοιχείο, που έχει δημιουργήσει ιδιαίτερη κοινωνική δυσαρέσκεια στον τόπο μας. Γιατί γίνονται θυσίες με κοινωνική αδικία, που δεν πάνε πουθενά, δεν βοηθούν την οικονομία, δεν προχωράει τίποτα μπροστά. Και ξέρουμε από την εμπειρία μας σε αυτή τη χώρα και σε άλλες χώρες ότι κανένα οικονομικό πρόγραμμα δεν προχωράει, όταν δεν έχει την αποδοχή - αν όχι τη στήριξη, τουλάχιστον την αποδοχή - των παραγωγικών τάξεων.

Ένα πρόγραμμα που απειλεί την κοινωνική συνοχή και δημιουργεί γενικευμένη κοινωνική δυσανεμία είναι καταδικασμένο σε αποτυχία. Και καμία χώρα, σε καμία εποχή, σε καμία δημοκρατία, δεν προχώρησε επιτυχώς ένα πρόγραμμα σταθεροποίησης ή ανάπτυξης, μέσα από την εξαθλίωση του λαού.

Αφήσα το τρίτο θέμα, που εμείς το θεωρούμε το πιο σημαντικό, που είναι το θέμα της παραγωγής, τελευταίο. Το βασικό πρόβλημα της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης είναι ότι έχει αρχίσει από τη λάθος μεριά. Δεν είναι το ζητούμενο για μια κυβέρνηση να μοιράζει μίζερια, ανάμεσα στις παραγωγικές τάξεις - μ' έναν τρόπο μάλιστα κοινωνικά άδικο - κι όταν συρρικνώνεται η εθνική παραγωγή. Αυτή δεν είναι βιώσιμη αντιμετώπιση του ζητήματος.

Το ζητούμενο για μια κυβέρνηση είναι να συνενώσει τις παραγωγικές τάξεις σε ένα πρόγραμμα ανόρθωσης της οικονομίας, αύξησης της παραγωγής και, μέσα από αυτή την πορεία της αύξησης της παραγωγής, να βρει με κοινωνική δικαιοσύνη τους πόρους για τη χρηματοδότηση ενός αναπτυξιακού προγράμματος, που θα προχωρήσει τον τόπο μπροστά. Από την παραγωγή αρχίζει κανείς. Δεν τελειώνει εκεί. Πρώτα φτιάχνεις το μαγαζί σου, το ανορθώνεις, και από κει και πέρα προχωράς σωστά.

Όπως σας είπα, η παραγωγή έχει αποδιορθωθεί. Τίποτα δεν δουλεύει. Και έχουμε τώρα ολόκληρες περιοχές που αντιμετωπίζουν εντονότατη οικονομική κρίση. Κλείνουν σ' αυτές τις περιοχές η μία επιχείρηση μετά την άλλη, χωρίς να υπάρχει προοπτική άλλων παραγωγικών δραστηριοτήτων στην περιοχή.

Αυτό το πρόβλημα δεν αντιμετωπίζεται με αφορισμούς, δεν αντιμετωπίζεται με νεοφιλελεύθερη αδιαφορία για τα κοινωνικά και τα οικονομικά προβλήματα. Αντιμετωπίζεται με άμεση παρέμβαση της πολιτείας, με τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και όλων των φορέων, που έχουν κάποια σχέση με την παραγωγή.

Το πρόβλημα της παραγωγής μπορούμε να το διαιρέσουμε σε τρεις κατηγορίες. Το ένα είναι το πρόβλημα της αναβάθμισης της παραγωγής μας, της αποκατάστασης της ανταγωνιστικότητας της παραγωγής, μέσα στους ίδιους τους κλάδους, με ενδοκλαδική πολιτική, με κίνητρα για αναβάθμιση της παραγωγής.

Η δεύτερη κατηγορία αφορά τις φθίνουσες οικονομικά περιοχές - και ανέφερα ενδεικτικά την Αχαΐα, την Εύβοια, την Κοζάνη και άλλες περιοχές, όπου η οικονομική κρίση, η αποδιάρθρωση της παραγωγής έχει προχωρήσει σε τέτοιο βαθμό, που χρειάζεται άμεση και συντονισμένη επέμβαση, για να αντιμετωπιστεί αναπτυξιακά η κρίση.

Αυτές οι δύο κατηγορίες, που συνθέτουν μια αμυντική αντιμετώπιση του θέματος, με βάση αυτά που έχουμε σήμερα, τα προβλήματα και την παραγωγή που έχουμε σήμερα, συμπληρώνονται με την τρίτη κατηγορία, που αφορά μια επιθετική πολιτική ανάπτυξης από δω και πέρα.

Στα πλαίσια της Ενιαίας Αγοράς, των προκλήσεων που αυτή μας προσφέρει, αλλά και των μεγάλων ευκαιριών, που ανοίγονται στην Ελλάδα ως μέλος της ΕΟΚ, στις μεγάλες οικονομικές αλλαγές που συντελούνται στα Βαλκάνια. Θα ήθελα να πω λίγα λόγια για κάθε μία κατηγορία.

Πρώτα απ' όλα, για το θέμα της αναβάθμισης της παραγωγής μας. Είναι λάθος, μεγάλο λάθος, να μηδενίζουμε τον υφιστάμενο παραγωγικό μας εξοπλισμό και να λέμε ότι είναι περιθωριακός και δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα με αυτόν. Έτσι όπως είμαστε, με τον εξοπλισμό που έχουμε σήμερα, με τη διάρθρωση των παραγωγικών δυνάμεων όπως είναι σήμερα, με κατάλληλα κίνητρα, στα πλαίσια σταθερών κανόνων και κοινωνικής συνεννόησης κοινωνικού συμβολαίου, μπορούμε να αυξήσουμε ανταγωνιστικά την παραγωγή μας αμέσως.

Απ' όπου και αν αντλείτε την εμπειρία σας - από τον ιδιωτικό ή από το δημόσιο τομέα, από το χώρο της παραγωγής και της μεταποίησης ή από το χώρο των υπηρεσιών - μη μου πείτε ότι με μία κατάλληλη μακροοικονομική πολιτική, στα πλαίσια μιας κοινωνικής συνεννόησης, δεν μπορούμε να ανορθώσουμε την παραγωγή μας και να αυξήσουμε την παραγωγή ανταγωνιστικά, όχι πολύ, κατά ένα ποσοστό 3% - ας πούμε - το χρόνο.

Αυτή η αύξηση, στα πλαίσια ενός τριετούς προγράμματος, θα μπορέσει να σας δώσει τα περιθώρια, πρώτον, για να κάνετε μία άνετη εισοδηματική πολιτική, χωρίς να μειώνεται το βιοτικό επίπεδο των εργαζομένων. Αντίθετα, να δώσετε και μία μικρή αύξηση, που μπορείτε να τη δώσετε κατά 1/3, να πάει προς εκείνη την κατεύθυνση και να χρησιμοποιήσετε το μεγαλύτερο ποσοστό της αύξησης για πόρους ανάπτυξης (τα 2/3 να πάνε σε ανάπτυξη), που θα χρησιμοποιηθούν για τους πόρους που χρειάζεστε, για τον εκσυγχρονισμό της παραγωγής και για καινούργιες επενδύσεις.

Εάν γίνει αυτό, μέσα σε τρία χρόνια θα έχετε περίπου 6 ποσοστιαίες μονάδες πρόσθετες στο πρόγραμμα των συνολικών επενδύσεων, έτσι που η Ελλάδα θα φτάσει το μέσο επίπεδο των χωρών της ΕΟΚ, με επενδύσεις - σχέσεις επένδυσης στο ΑΕΠ - περίπου 22%, που είναι και το ζητούμενο.

Πρέπει, λοιπόν, να δώσουμε μεγάλη σημασία στην αναβάθμιση της παραγωγής, στην καλύτερη λειτουργία του παραγωγικού δυναμικού, έτσι όπως είναι σήμερα, στα πλαίσια στόχων, που έχουνε γίνει από κοινού αποδεκτοί.

Και αυτό θα μας δώσει τη δυνατότητα και τα ελλείμματα να μειώσουμε

και άνετη εισοδηματική πολιτική να ακολουθήσουμε και να διαθέσουμε τους περισσότερους πόρους για την ανάπτυξη και, φυσικά, να μειώσουμε τον πληθωρισμό, χτυπώντας τον στη ρίζα του, δηλαδή αυξάνοντας την παραγωγικότητα της εθνικής οικονομίας.

Ο,τι και να κάνουμε σε εθνικό επίπεδο, υπάρχουν ορισμένες περιοχές, που αντιμετωπίζουν τώρα κατεπείγοντα προβλήματα. Καμιά μακροοικονομική πολιτική δεν μπορεί να τα αντιμετωπίσει και αυτές οι περιοχές, που αντιμετωπίζουν συγκεκριμένη κρίση, πρέπει να γίνουν αποτέλεσμα άμεσων οικονομικών προγραμμάτων ανόρθωσης αυτών των περιοχών.

Εκεί χρειάζεται ο συντονισμός των προσπάθειών του ιδιωτικού τομέα, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και, φυσικά, του κράτους, αλλά και της ΕΟΚ, σ' ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα, με συγκεκριμένους στόχους για την ανόρθωση της οικονομίας.

Φυσικά, επιχειρήσεις που δεν είναι βιώσιμες σ' αυτή την περιοχή πρέπει να κλείσουν. Αλλά στη θέση τους θα πρέπει να προχωρήσουν άλλες οικονομικές δραστηριότητες, που θα δώσουν προοπτική απασχόλησης και σ' αυτούς που έχουν χάσει τη δουλειά τους, αλλά και στους νέους, που θα μπούνε μέσα στη διαδικασία της παραγωγής.

Αυτά τα προγράμματα έχουν προχωρήσει σε πολλές χώρες της ΕΟΚ - και στο Βέλγιο και στη Γαλλία και στη Μεγάλη Βρετανία και στην Πορτογαλία - και δεν βλέπω το λόγο γιατί, στα πλαίσια του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης, δεν θα μπορέσουμε εμείς ως Ελλάδα να διαπραγματευθούμε, με ειδικές διαπραγματεύσεις, συγκεκριμένα προγράμματα για την ανάπτυξη αυτών των περιοχών, με συμμετοχή κοινοτικών πόρων και εθνικών πόρων.

Για το θέμα των κοινοτικών πόρων θέλω να σας επιστήσω την προσοχή σε τούτο εδώ, που το θεωρώ πάρα πολύ σημαντικό: Σύμφωνα με το πρόγραμμα κοινοτικού πλαισίου στήριξης, η Κοινότητα έχει συμφωνήσει να δώσει στην Ελλάδα 7,100 δισ. ECU. Αυτό είναι ένα μεγάλο ποσό, για την περίοδο '89-'93.

Επειδή ελάχιστα έχουν απορροφηθεί μέχρι στιγμής, το ποσό αυτό θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί το '92 και το '93. Δηλαδή, κάπου 700 δισ. το χρόνο μπορεί να είναι η συμβολή της ΕΟΚ σ' ένα πρόγραμμα ανάπτυξης και επενδύσεων.

Τώρα, τα ΣΠΑ - το κοινοτικό πρόβλημα που έχει υποβληθεί από την Ελλάδα - έχει γίνει πάνω σε μια άλλη βάση, με κάποια άλλη υπολογιστική. Και είναι ξεκάθαρο ότι η απορροφητικότητά μας είναι πάρα πολύ μικρή. Σας δίνω το εξής παράδειγμα:

Στο φετινό προϋπολογισμό, του '91, έχουν γραφτεί 130 δισ. δρχ. συμβολή της ΕΟΚ για το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Και μέχρι σήμερα μόνον ένα 20% αυτών των όρων έχει απορροφηθεί. Δηλαδή, δεν θα μπορέσουμε να απορροφήσουμε, σύμφωνα με αυτά τα προγράμματα που έχουμε βάλει μπροστά, ούτε το 20% των 7.100 δισ. ECU.

Και ας μην ξεχάσουμε τούτο, ότι φέτος η συμβολή από την ΕΟΚ είναι υπό τη μορφή προκαταβολών, όχι υλοποίησης προγραμμάτων. Αυτό τι σημαίνει; Οτι για να απορροφήσουμε το κοινοτικό πλαίσιο στήριξης έχουμε μεγάλα περιθώρια αναθεώρησης του ίδιου το προγράμματος και απορρόφησης πόρων, στα πλαίσια ειδικού υποπρογράμματος για την ανάπτυξη αυτών των περιοχών, που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερη οικονομική κρίση.

Δεν βλέπω γιατί να μην έχουμε αμέσως βάλει σε ενέργεια ένα πρόγραμμα ανόρθωσης της οικονομίας της περιοχής του Λαυρίου ή και ευρύτερων νομών, όπως είναι της Αχαΐας, της Εύβοιας και της Κοζάνης. Χάνουμε λεφτά, όταν δεν κινούμεθα προς αυτή την κατεύθυνση.

Κι αυτό θέλω να το τονίσω, ότι το πρόβλημα της Ελλάδας δεν είναι έλλειψη πόρων, εσωτερικών ή εξωτερικών. Είναι ζήτημα σωστής διαχείρισης - κινητοποίησης. Υπάρχει μία αδικαιολόγητη μαλθακότητα στην υλοποίηση προγραμμάτων ή και στην προετοιμασία προγραμμάτων, που θα μπορέσουν να προχωρήσουν την οικονομία μας μπροστά.

Μπαίνω στο τρίτο θέμα της ανάπτυξης, που αφορά την επιθετική μας πολιτική. Δεν θα μείνουμε με αυτά που έχουμε, δεν θα ασχοληθούμε μόνο με την επιδιώρθωση ή ανόρθωση περιοχών, που βρίσκονται κάτω από μία οικονομική κρίση. Πρέπει να δούμε επιθετικά το μέλλον.

Και προσωπικά πιστεύω ότι τόσο η Ενιαία Αγορά όσο και οι μεγάλες ανατακατάξεις που γίνονται στα Βαλκάνια δίνουν στην Ελλάδα μία τεράστια ευκαιρία να κάνει μία επεκτατική αναπτυξιακή πολιτική, που θα τη βοηθήσει όχι μόνο οικονομικά, αλλά θα μπορέσει να αποτελέσει και ένα σοβαρότατο μοχλό εθνικής πολιτικής και ασφάλειας για τη χώρα.

Δεν βλέπω γιατί δεν μπορούμε να προχωρήσουμε μπροστά μ' ένα αναπτυξιακό πρόγραμμα, ένα σύμπλεγμα κινήτρων, που θα κινητοποιήσει τον ιδιωτικό τομέα, ξένες επιχειρήσεις, το δημόσιου τομέα προς αυτή την κατεύθυνση.

Δεν βλέπω γιατί να μπορεί η Πορτογαλία με ειδικό πρόγραμμα που λέγεται P.E.D.I.P. (είναι ειδικό πρόγραμμα για την ανάπτυξη της βιομηχανίας της Πορτογαλίας) να έχει επιτύχει ειδικό κονδύλι στον προϋπολογισμό της ΕΟΚ για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας της Πορτογαλίας και να μην

μπορούμε εμείς, στα πλαίσια όχι μόνον της ανάπτυξης της Ελλάδας, αλλά και της βελτίωσης των οικονομικών σχέσεων ανάμεσα στην ΕΟΚ και τις βαλκανικές χώρες, να μην μπορούμε να πετύχουμε ένα ειδικό πρόγραμμα ανάπτυξης της Ελλάδας και προώθησης της οικονομικής συνεργασίας ανάμεσα στην ΕΟΚ - μέσα από την Ελλάδα - και των βαλκανικών χωρών.

Χθες, η ΕΟΚ έδωσε την έγκρισή της για ελεύθερη ζώνη εμπορίου και τραπεζικών εργασιών στις Αζόρες της Πορτογαλίας. Εάν η ΕΟΚ ενδιαφέρεται για να αναπτύξει αυτές τις σχέσεις μεσοατλαντικά ανάμεσα στην ΕΟΚ και την Αμερική, δεν βλέπω γιατί ανάλογες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες δεν μπορούν να προωθηθούν, στα πλαίσια της Ελλάδας με τη συμμετοχή της ΕΟΚ.

Τα λέω όλα αυτά, για να καταλήξω σε κάτι που είναι αισιόδοξο. Οτι έχουμε οικονομική κρίση, έχουμε οικονομική κρίση. Αν κάτσουμε να μετρήσουμε τις δεκάρες μας, που κάθε μέρα λιγοστεύουν, δεν θα βγούμε ποτέ απ' αυτή την κρίση. Κι αυτό κάνει η κυβέρνηση αυτή.

Θα πρέπει να δούμε τις δυνατότητές μας, την αύξηση της παραγωγής μας και, στα πλαίσια ενός κοινωνικού συμβολαίου, να βγούμε από το καβούκι μας, να σοβαρευτούμε, με υπευθυνότητα να επιδιώξουμε τη συνεργασία των παραγωγικών τάξεων και με αισιοδοξία να αντιμετωπίσουμε το μέλλον.

Αυτή τη στιγμή, έχουμε συγκριτικά πλεονεκτήματα σ' αυτό το χώρο, έχουμε το επιπλέον πλεονέκτημα ότι είμαστε μέλος της ΕΟΚ και νομίζω ότι εξαρτάται από μας, εξαρτάται από την πολιτική ηγεσία, εξαρτάται από ένα αναπτυξιακό πρόγραμμα αν θα βγούμε απ' αυτή την κρίση ή όχι.

Πιστεύω ότι μπορούμε να βγούμε, νομίζω ότι υπάρχει αυτή η ωριμότητα στην ελληνική κοινωνία και το ΠΑΣΟΚ προσφέρει αυτό το αναπτυξιακό του πρόγραμμα με αυτή την αίσθηση της υπευθυνότητας και τη βεβαιότητα ότι ο κόσμος θέλει να προχωρήσει μπροστά, δεν θέλει να πάει πίσω.

Αυτή ήταν μια γενική εισαγωγή που ήθελα να κάνω και ήθελα να σας πω, επίσης, ότι σύντομα θα κυκλοφορήσει το πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ, που έχει εγκριθεί από την Κεντρική του Επιτροπή στη Θεσσαλονίκη και εξειδίκευση αυτού του προγράμματος θα ακολουθήσει αργότερα.

Ομως για το ειδικό πρόγραμμα, που αφορά τις φθίνουσες περιοχές και συγκεκριμένα προβλήματα, θέλω να σας πω ότι το ΠΑΣΟΚ έχει συζητήσει με επερώτηση αυτό το θέμα στη Βουλή - μίλησαν πολλοί βουλευτές σ' αυτό, κοινοβουλευτικός μας εκπρόσωπος ήταν ο κ. Γεννηματάς - και πάνω σ' αυτό το θέμα θα αναληφθούν και άλλες πρωτοβουλίες και συγκεκριμένες προτάσεις για την οικονομική ανόρθωση αυτών των περιοχών.

Σας ευχαριστώ.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ (ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ): Το οικονομικό πρόγραμμα, πότε περίπου θα δωθεί στην δημοσιότητα, διότι ήδη σε μία εβδομαδιαία εφημερίδα δημοσιεύθηκε ένα πρόγραμμα και κατά πόσο αυτό ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα.

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Κοιτάξτε, εγώ αναφέρθηκα στο πρόγραμμα κυβερνητικών κατευθύνσεων, που εγκρίθηκε στην Θεσσαλονίκη και που τα βασικά του στοιχεία έχουν δοθεί στην δημοσιότητα. Αλλά ολόκληρο το κείμενο και στις λεπτομέρειές του, δεν έχει τυπωθεί ακόμα, αλλά αντιλαμβάνομαι ότι αυτές τις μέρες θα είναι έτοιμο και θα κυκλοφορήσει.

Τώρα, αυτό που είδατε στον τύπο, δεν έχει σχέση με αυτό το πρόγραμμα στο οποίο αναφέρθηκα εγώ. Αυτό που είδατε σε μία εφημερίδα, είναι μία συμβολή, από τις πολλές συμβολές, που έχουνε γίνει στον τομέα προγραμματισμού, που αφορούν την επεξεργασία αυτού του προγράμματος κυβερνητικών κατευθύνσεων, αλλά η εργασία δεν έχει λήξει στον τομέα του προγραμματισμού.

Πληροφορούμαι από τον υπεύθυνο γραμματέα, ότι αυτή η εργασία θα λήξει σε επίπεδο τομέα προγραμματισμού, περίπου σε μία βδομάδα και θα υποβληθεί στο Εκτελεστικό Γραφείο. Αρα αυτό το οποίο είδε το φως της δημοσιότητας, ήτανε κάποιες απόψεις, οι οποίες συζητιώνται εκεί, αλλά δεν έχουνε ακόμα ολοκληρωθεί οι συζητήσεις.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ: Το ρωτάω αυτό, διότι η δημοσίευση αυτού του κειμένου, που παρουσιάστηκε ως πρόγραμμα, τώρα μου λέτε είναι κάποια εισήγηση, προφανώς κάποιου από τους ανθρώπους που μετέχουν στην κατάσταση του προγράμματος.

Μήπως αυτό δημιουργεί την εντύπωση, ότι υπάρχουνε ενστάσεις και διαφωνίες ως προς την τελική γραμμή που θα υπάρχει στο πρόγραμμα το οικονομικό του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Υπάρχει τέτοιο θέμα;

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Προς αποφυγήν παρεξηγήσεων, το γραφείο τύπου του ΠΑ.ΣΟ.Κ., έβγαλε νομίζω μια ανακοίνωση προ ημερών και αποσαφήνισε αυτό το θέμα, αλλά επειδή παρακολουθώ προσωπικά αυτές τις εργασίες, πρέπει να σας διαβεβαιώσω ότι δεν υπάρχει καμία διαφοροποίηση, ανάμεσα στους διάφορους τομείς που εργάζονται σ'αυτό το θέμα.

Φυσικά συζητιώνται διάφορες απόψεις, δεν μπορώ να σας πω εγώ αυτή τη στιγμή ποια θα είναι η τελική μορφή του κειμένου, που θα υποβληθεί στο Εκτελεστικό, η οποία φυσικά θα είναι μέσα στα πλαίσια των γενικών κατευθύνσεων που έχουν ήδη εγκριθεί.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ: Σε γενικές γραμμές δηλαδή, θα έχει διαφοροποιήσεις από τα παλαιότερα προγράμματα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.;

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Ναι, αυτό είναι σωστό να το βάλετε και γι'αυτό νομίζω ότι αυτό που πρέπει να συζητήσουμε είναι τι λέει το πρόγραμμα του ΠΑ.ΣΟ.Κ., τι λένε οι γενικές κατευθύνσεις κυβερνητικής πολιτικής.

Πάνω σ'αυτό μπορώ να σχολιάσω. Νομίζω ότι το πρόγραμμα του ΠΑ.ΣΟ.Κ., αναφέρεται στην 10ετία του '90. Στην 10ετία του '90 αντιμετωπίζουμε καινούργια προβλήματα που πρέπει να τα αντιμετωπίσουμε με νέες μεθόδους. Δεν είναι δική μας πρόθεση να αναπαλαιώσουμε κάτι που δεν ανταποκρίνεται στις σημερινές συνθήκες, αλλά με βάση τις αρχές που σταθερά έχουμε εκφέρει, σε όλη την πορεία μας, προτείνουμε ένα οικονομικό πρόγραμμα ανάπτυξης και σταθεροποίησης της οικονομίας, που έχει τα μάτια στραμμένα στο μέλλον και λαμβάνει υπόψην της καινούργιες παγκόσμιες οικονομικές δίκες.

ΤΣΟΥΠΑΡΟΠΟΥΛΟΣ (ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ): Κύριε Αρσένη, βλέπω ότι εδώ προσφέρεται ένα όραμα στον ελληνικό λαό, όραμα για το μέλλον, αναπτυξιακό. Το θέμα όμως είναι ότι και άλλες φορές το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει προσφέρει στον ελληνικό λαό οράματα, έχει προσφέρει προγράμματα, τα οποία όμως δεν είδαμε στην εξειδίκευσή τους.

Εάν αυτά σήμερα ήταν εξειδικευμένα, θα μπορούσε να πειστεί ενδεχομένως ο ελληνικός λαός, ότι κάτι άλλο προσφέρει το ΠΑ.ΣΟ.Κ., μέσα στην σημερινή κρίση.

Μήπως λοιπόν, με βάση αυτά τα οποία έχετε πει, υπάρχουν κάποια συγκεκριμένα πράγματα σήμερα; Π.χ. για ζώνες ελεύθερου εμπορίου, για ειδικό βιομηχανικό πρόγραμμα, όπως αναφέρεστε στα παραδείγματα, ή για άμεσες παρεμβάσεις στο θέμα των φθινουσών περιοχών.

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Κύριε Τσουπαρόπουλε θέλω να σας διαβεβαιώσω ότι, δεν έχω καμία διάθεση να οραματίζομαι εν μέσω κρίσης. Αυτό που προσπάθησα να πω είναι ότι, το θέμα της σταθεροποίησης θα το δούμε μαζί με θέματα ανάπτυξης.

Δεν αναφέρθηκα σε μακροοικονομική πολιτική και προτάσεις του ΠΑ.ΣΟ.Κ. και στο τριετές πρόγραμμα σταθεροποίησης, για το οποίο μιλήσαμε και μίλησε και ο Πρόεδρος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. στην Θεσσαλονίκη. Αλλά αν έχετε συγκεκριμένα ερωτήματα πάνω στο θέμα της μακροοικονομικής πολιτικής, ευχαρίστως να σας απαντήσω συγκεκριμένα.

Αυτό που προσπάθησα να κάνω, είναι να εξειδικεύσω λίγο περισσότερο

την αναπτυξιακή διάσταση του θέματος και να πω ότι δεν θεωρούμε το θέμα της παραγωγής και της ανάπτυξης, σαν ένα όραμα, σαν μια πολυτέλεια. Και αυτό που θέλω να πω είναι ότι, είναι ζήτημα άμεσου ενδιαφέροντος και ανάγκης, να αντιμετωπίσουμε την αναβάθμιση της παραγωγής μας. Και αναφέρθηκα στα πλαίσια του κοινωνικού συμβολαίου, σε ένα πλέγμα μακροοικονομικών επιλογών, κινήτρων, συμφωνιών με τους κοινωνικούς εταίρους, για αύξηση της παραγωγής και της παραγωγικότητας, στα πλαίσια ενός τριετούς προγράμματος. Ευχαρίστως να το εξειδικεύσω εάν θέλετε.

Έχει συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, όσον αφορά την κατανομή των ευθυνών και των βαρών. Είπα όμως, ότι πέρα από αυτό, έχουμε το πιεστικό πρόβλημα περιοχών, που αντιμετωπίζουν εντονότατη οικονομική κρίση και νομίζω ότι δεν θα το κατατάξετε εις τον χώρο των οραμάτων. Ένα πρόγραμμα, το οποίο καλεί σε κινητοποίηση και με θεσμικές λειτουργίες το κράτος, την τοπική αυτοδιοίκηση, τους ιδιωτικούς φορείς και την Ε.Ο.Κ. στην περιοχή, για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος και την χρηματοδότηση ενός προγράμματος, από κοινοτικούς και από εθνικούς πόρους.

Φυσικά η θεσμική μορφή μπορεί να διαφέρει από νομό σε νομό, το πρόγραμμα της συγκεκριμένης αντιμετώπισης πρέπει να είναι αποτέλεσμα του διαλόγου αυτών των φορέων, αλλά νομίζω ότι η πρόταση είναι αρκετά συγκεκριμένη και προς συγκεκριμένες κατευθύνσεις.

Και είπα ότι, για αυτό το πρόγραμμα, από καιρό εις καιρόν, βουλευτές της περιοχής και μέσα στην Βουλή, θα προχωρήσουν σε πιο συγκεκριμένες τοπικές προτάσεις.

Όσον αφορά το θέμα της ανάπτυξης, ή μάλλον της εξειδίκευσης αν θέλετε της εθνικής μας παραγωγής, αυτό που είπα και πάλι θα σας παρακαλούσα να μην το κατατάξετε εις τον χώρο των οραμάτων, αλλά των εθνικών μας επιδιώξεων, είναι να μη μας προλάβουν άλλοι, αλλά να προχωρήσουμε εμείς και να κάνουμε χρήση των ιστορικών πλεονεκτημάτων που έχουμε. Και να αναπτύξουμε οικονομική δραστηριότητα, που έχει λειτουργικές διαπλοκές με τις οικονομίες των Βαλκανικών χωρών και γιατί αυτό είναι οικονομικά οφέλιμο, αλλά και γιατί αυτό είναι σημαντικό στοιχείο της εθνικής μας ασφάλειας.

Και σας είπα ότι, σε αυτόν τον τομέα, μπορούμε να κινητοποιήσουμε ολόκληρη την Ε.Ο.Κ., στα πλαίσια ενός συγκεκριμένου προγράμματος της Ε.Ο.Κ., για συνεργασία με αυτές της χώρας. Και να διεκδικήσουμε και εμείς το μερτικό που μας ανήκει.

Τώρα, η εξειδίκευση αυτών των θεμάτων, απαιτεί συνεννόηση, όχι μόνο με τους φορείς στην Ελλάδα, αλλά και με την Ε.Ο.Κ. και αλλού. Εμείς έχουμε τις συγκεκριμένες μας προτάσεις, ως κόμμα της Αξιωματικής αντιπολίτευσης και έχουμε

την πρόθεση να υλοποιήσουμε το πρόγραμμά μας προς αυτή την κατεύθυνση.

Αλλά, αν θέλετε κάτι πιο συγκεκριμένο, ευχαρίστως να απαντήσω.

ΣΙΩΤΟΣ (ΝΕΑ): Ήθελα να ρωτήσω το εξής. Μιλήσατε για διορθωτικά μέτρα και μιλήσατε για απόκλιση πιθανής της τάξεως των 850 δις, εκ των οποίων 350 υποθέτω ότι θα μιλάτε για φορολογικά έσοδα και 200 περίπου δισεκατομμύρια, για υπέρβαση δαπανών.

Και μιλήσατε για διορθωτικά μέτρα. Εσείς, σαν αντιπολίτευση, ποια διορθωτικά μέτρα είστε διατεθειμένος να ανεχθείτε από την κυβέρνηση;

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Νομίζω ότι έχω απαντήσει στο ερώτημά σας, λέγοντας ότι δεν θεωρούμε αυτήν την κυβέρνηση αξιόπιστη και ικανή να αντιμετωπίσει έστω και στοιχειώδη προβλήματα οικονομικής πολιτικής.

Αρα και λυπάμαι που το λέω αυτό, νομίζω ότι δεν υπάρχει περιθώριο, είτε ανοχής, είτε διαλόγου. Εάν το ερώτημά σας πάει αλλιώς. Ότι, ποιό είναι το μακροοικονομικό πρόγραμμα που θα πρότεινε το ΠΑ.ΣΟ.Κ., αυτό είναι διαφορετικό θέμα κι αν το ρωτήσετε, ευχαρίστως να σας απαντήσω.

ΣΙΩΤΟΣ: Αν μου επιτρέπεται να κάνω μια παρατήρηση. Εγώ λέω το εξής. Ότι κλείνει ο προϋπολογισμός και υπάρχει αυτή η κυβέρνηση. Είστε εσείς αντιπολίτευση. Αυτή τη στιγμή, είστε διατεθειμένος να δεχθείτε να υποστηρίξετε κάποια μέτρα διορθωτικά; Αυτό είναι το ερώτημά μου.

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Ναι, είχαμε ζητήσει από αυτή την κυβέρνηση και συζήτηση των οικονομικών μέτρων. Είχαμε επιστήσει την προσοχή της κυβέρνησης για την ανάγκη διορθωτικών μέτρων. Η διαδρομή της κυβέρνησης αυτής, μέσα στο '91, όπως ξέρετε μας έχει πείσει ότι δεν μπορεί να διορθωθεί το κακό, γι'αυτό άλλωστε ζητάμε και άμεσες εκλογές.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ (ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ): Κύριε Αρσένη, ήθελα να ρωτήσω το εξής. Κατ'αρχήν, για τα μέτρα δεν απαντήσατε ευθέως στην ερώτηση που έκανε ο συνάδελφος. Δηλαδή, ποια μέτρα θα προτεινάτε εσείς, διότι εύκολο είναι να λέμε ότι χρειάζονται μέτρα, αλλά ...

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Ποιος συνάδελφος;

ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ: Ο κύριος Σιώτος.

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Του είπα, αν θέλει να με ρωτήσει ευχαρίστως να απαντήσω.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ: Εγώ θα ήθελα να μου κάνετε αυτή την ερώτηση και δεύτερον, επειδή είδα στο πρόγραμμα αυτό τουλάχιστον που δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα την

οικονομική, ένα μέρος από το πρόγραμμα, το οποίο είπατε εσείς δεν είναι τελικό, γράφει μέσα κάτι σημαντικά για τις ιδιωτικοποιήσεις.

Λέει συγκεκριμένα ότι, προβλέπεται και η συμμετοχή ιδιωτών-επενδυτών στο μετοχικό κεφάλαιο των ΔΕΚΟ. Κατά πόσον αυτό είναι πράγματι δική σας άποψη, θα είναι η τελική άποψη του προγράμματος, όπως και κατά πόσο θα είναι η άποψη όσον αφορά την φορολογία που προβλέπεται στο πρόγραμμα και συγκεκριμένα λέει για κάποια επιβάρυνση, μάλλον κάποια αυστηρή εφαρμογή τεκμηρίων κλπ. Αυτά.

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Όπως σας είπα, αυτό δεν είναι αποκρυστάλλωση των απόψεων, είναι θέματα που συζητιούνται στον τομέα του προγραμματισμού. Εάν θέλετε, να μπούμε στο θέμα της μακροοικονομικής πολιτικής του ΠΑ.ΣΟ.Κ., ευχαρίστως να το κάνουμε. Εγώ νομίζω ότι οι διαστάσεις είναι γνωστές, αλλά επειδή βλέπω ότι ίσως να μην είναι γνωστές σε όλους, ευχαρίστως, με λίγα λόγια, να σας πω τις διαστάσεις.

Και εμείς ξεκινάμε από την υπόθεση ότι, τα καταναλωτικά ελλείμματα του δημόσιου τομέα, πρέπει να μειωθούν. Τονίζω, καταναλωτικά ελλείμματα του δημόσιου τομέα, πρέπει να μειωθούν.

Η εκτίμηση η δική μας είναι, ότι βραχυπρόθεσμα, το υπογραμμίζω αυτό, βραχυπρόθεσμα, δεν υπάρχουν μεγάλα περιθώρια μειώσεως των δαπανών. Φυσικά, μέσα από μία μεσοπρόθεσμη πολιτική εκσυγχρονισμού του Δημόσιου τομέα, θα μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε την προσφορά των υπηρεσιών που χρειάζονται, με χαμηλότερο κόστος.

Δεν αποδεχόμαστε πολιτική λιτότητας, που μειώνει τις δαπάνες για την παιδεία και για την στήριξη, στοιχειωδώς, ενός κράτους πρόνοιας. Θεωρούμε ότι η κοινωνική συνοχή, για την οποία μίλησα, δεν είναι κάτι συγκυριακό να αυξάνεις τις δαπάνες για κοινωνική πολιτική και πρόνοια όταν όλα πάνε καλά και την μειώνεις όταν έχεις οικονομικό πρόβλημα. Είναι μία σταθερή πολιτική, και δεν συμφωνούμε με την μείωση των δαπανών που επέφερε αυτή η κυβέρνηση. Ουσιαστικά έχει καταλύσει το κράτος πρόνοιας.

Δεν πιστεύουμε, ότι περαιτέρω μείωση των πραγματικών εισοδημάτων των μισθωτών, συμβάλλει στην σταθεροποίηση της οικονομίας και στην κοινωνική ανάπτυξη.

Η έξοδος από την κρίση, δεν γίνεται μέσα από μία πολιτική φθηνής εργασίας, μιμούμενοι χώρες της Ασίας ή της Αφρικής, αλλά μέσω μιας αναβάθμισης της εργασίας, με νέες τεχνολογίες και εξοπλισμούς, μιμούμενοι της άλλες χώρες της Ευρώπης.

Τέλος και έτσι το έλλειμμα του δημόσιου τομέα, το καταναλωτικό, θα

πρέπει να αντιμετωπισθεί με μία αποφασιστική, αλλά σταδιακή αύξηση των φορολογικών εσόδων, που θα πρέπει μέσα στο ορατό μέλλον, να πλησιάσουν τα επίπεδα απόδοσης των άλλων χωρών της Ε.Ο.Κ.

Αυτό το πρόγραμμα αύξησης των φορολογικών εσόδων, είναι και αυτό μέρος του κοινωνικού συμβολαίου. Εμείς δεν αντιμετωπίζουμε το θέμα της αύξησης των φορολογικών εσόδων, με αστυνομικό ή αυταρχικό τρόπο, αλλά μέσα από την γενικότερη συνειδητοποίηση ότι αυτές οι ομάδες, οι οποίες δεν έχουν συμβάλλει μέχρι στιγμής, ανάλογα με τις οικονομικές τους ικανότητες ή κοινή προσπάθεια, θα πρέπει να το πράξουν και να συμφωνήσουν, στα πλαίσια μιας κοινά αποδεκτής προσπάθειας, με στόχους που έχουν καθορισθεί από κοινού και που οι ευθύνες, οι αρμοδιότητες της κάθε ομάδας, έχουν προσδιορισθεί σαφώς, αλλά και που τα αποτελέσματα της κοινής προσπάθειας μοιράζονται ανάμεσα στις κοινωνικές δυνάμεις, μ'έναν τρόπο κοινωνικά δίκαιο.

Εμείς πιστεύουμε ότι αυτή η πολιτική, συνοδευόμενη από μία αναθέρμανση της οικονομίας, με αναβάθμιση της παραγωγής και της ανταγωνιστικότητας, στα πλαίσια του εξοπλισμού που έχουμε, μας δίνει τη βάση για ένα αναπτυξιακό ξεκίνημα, που θα μας βοηθήσει να ξεκολλήσουμε από δω που έχουμε κολλήσει.

κ.ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ: (Απευθύνει ερώτηση μακριά από το μικρόφωνο).

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Κοιτάξτε, αυτά είναι τυπωμένα μέσα στο πρόγραμμα, που θα δημοσιευθεί και μπορώ να σας πω το εξής, μιλώντας από μνήμης ως εξής. Οτι υπάρχουν δημόσιοι οργανισμοί στρατηγικής σημασίας ή οιωνεί φυσικά μονοπώλια, όπως είναι η ΔΕΗ, ο ΟΤΕ, που είναι και παραμένουν στον Δημόσιο τομέα.

Η ιδιοκτησία αυτών των επιχειρήσεων, είναι καθαρά ιδιοκτησία του Δημοσίου. Πέρα από αυτές τις επιχειρήσεις, υπάρχουν επιχειρήσεις οι οποίες πέρασαν στο Δημόσιο τομέα από μια α ή β διαδικασία, είτε γιατί είχαν υπαχθεί εις τις προβληματικές, ή είναι θυγατρικές επιχειρήσεων και εφόσον αυτές δεν αποτελούν επιχειρήσεις στρατηγικής σημασίας και λειτουργούν στα πλαίσια ενός ανταγωνιστικού κλάδου, αυτές μπορούν, όπως και παλαιά το έχει πει το ΠΑ.ΣΟ.Κ. μέσα από διαφανείς διαδικασίες, να αποδωθούν στον ιδιωτικό τομέα.

Τώρα, για τις επιχειρήσεις που μένουν καθαρά στον δημόσιο τομέα και αποτελούν ολοκληρωτικά περιουσία του κράτους, του Δημοσίου τομέα, μπορεί να υπάρξουν περιπτώσεις ανάπτυξης δραστηριοτήτων, όπου προβλέπεται προχωρημένη τεχνολογία ή τεχνογνωσία και σε αυτές τις περιπτώσεις, ο οργανισμός αυτός μπορεί να προχωρήσει στην ίδρυση μιας θυγατρικής εταιρείας, στα πλαίσια της οποίας μπορεί να συνεργασθεί με ιδιωτικές επιχειρήσεις, ξένες ή εγχώριες, με μορφές συνεργασίας που θα διαφέρουν από περίπτωση σε περίπτωση, αλλά πάντως θα διατηρηθεί ο Δημόσιος χαρακτήρας της θυγατρικής αυτής εταιρείας.

κ.ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ: Λέτε η μητρική εταιρεία ή η θυγατρική;

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Η θυγατρική είπα.

κ.ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ: Η μητρική, όταν λέτε ιδιοκτησία είναι 100%;

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: 100% ιδιοκτησία.

ΤΣΟΥΠΑΡΟΠΟΥΛΟΣ: Μπορεί να δοθεί το management της απλής επιχείρησης;

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Είπαμε ότι αυτό διαφέρει από περίπτωση σε περίπτωση.

κ.ΣΩΤΗΡΑΚΟΣ (ΕΘΝΟΣ): Κύριε Αρσένι, θέλω να ρωτήσω το εξής. Χαρακτηρίσατε πριν θετική την προσπάθεια αναδιάρθρωσης του εσωτερικού χρέους, υπό κάποιες προϋποθέσεις.

Οι προϋποθέσεις όμως αυτές, από ότι τουλάχιστον φαίνεται, δεν υπάρχουν. Τι θα γίνει όμως εάν εισακουστεί το αίτημα του ΠΑ.ΣΟ.Κ. για εκλογές, εδώ και τώρα, με τη διαμορφωμένη ήδη κατάσταση, τον Μάιο του '93, όταν θα είσαστε εσείς στα πράγματα. Πως θα το αντιμετωπίσετε αυτό, τη συσσώρευση ληξιπρόθεσμων οφειλών στα μέσα του '93;

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Εάν ήδη έχει γίνει, λέτε.

κ.ΣΩΤΗΡΑΚΟΣ: Έχει ήδη γίνει. Έχει προχωρήσει.

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Κοιτάξτε, θα έχει προστεθεί ένα πρόσθετο βάρος στο '93 και στο '94, το οποίο ήδη θα έχει γίνει.

κ.ΣΩΤΗΡΑΚΟΣ: Ναι, αλλά τι μέτρα θα πάρετε τότε, πως θα το πληρώσετε, δηλαδή το χρέος αυτό.

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Κοιτάξτε, γι'αυτό ακριβώς το τονίζουμε τώρα και το υπογραμμίζουμε, ότι αυτή η πολιτική, η οποία γίνεται χωρίς να υπάρχει προοπτική βελτίωσης στο έλλειμα και μηδενισμού του πρωτογενούς ελλείματος του Δημόσιου τομέα, ουσιαστικά μεταφέρει επαυξημένα το βάρος εις το μέλλον.

Αυτό το τονίζουμε σήμερα, ότι απλούστατα αυτό που γίνεται, είναι ότι λύνεται ένα κομμάτι του προβλήματος του '91 και του '92, μεταφέροντας τα προβλήματα στο '92 και στο '94, είναι μία πρόσθετη επιβάρυνση, την οποία φυσικά η κυβέρνηση αυτής της στιγμής θα πρέπει ν'αναλάβει την ευθύνη. Δεν μπορεί να κάνει αλλιώς.

κ.ΚΑΝΙΑΡΗΣ (ΠΡΙΝ): Κύριε Αρσένι, στην εισήγησή σας, όταν αναφερθήκατε στην αποτυχία του προγράμματος της Ν.Δ., αναφερθήκατε με ορισμένους όρους, όπως αναξιοπιστία της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης από ντόπιους, όσο και από κύκλους επιχειρηματικούς του εξωτερικού, όσο και για τον μαξιμαλιστικό των στόχων του οικονομικού προγράμματος, σε σχέση με τα ελλείματα του Δημόσιου τομέα κλπ.

Ηθελα να ρωτήσω δηλαδή συγκεκριμένα, η αποτυχία του οικονομικού προγράμματος της Ν.Δ., κατά τη γνώμη τη δική σας, οφείλεται στο μαξιμαλιστικό των στόχων που είχε βάλει, στην αναξιοπιστία της ίδιας της κυβερνητικής πολιτικής; Μία ερώτηση είναι αυτή.

Και δεύτερον, δεν κατάλαβα συγκεκριμένα, έτσι τη διαφορά των οικονομικών απόψεων σε σχέση με τα προβλήματα της οικονομίας τη δική σας, από τη Ν.Δ. Αναφερθήκατε παρακάτω στους μακροοικονομικούς στόχους της κυβέρνησης και είπατε ότι για σας δεν θεωρείται παραδεκτό ότι η κυβέρνηση μπορεί να σταθεροποιήσει την οικονομία με την μείωση των εισοδημάτων των εργαζομένων.

Η ουσία δηλαδή της διαφοράς της δικής σας σ' αυτό το σημείο μόνο βρίσκεται, σε σχέση με το πρόγραμμα το οικονομικό της Ν.Δ.;

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Η κριτική που προσπάθησα να εξηγήσω, όσον αφορά την πολιτική της κυβέρνησης, ήταν η εξής.

Πρώτον, ότι δεν διαχειρίστηκε υπεύθυνα, σοβαρά και αποτελεσματικά το ίδιο της το πρόγραμμα. Αποτύχανε ως διαχειριστές του ίδιου του προγράμματος. Ένα αυτό.

Και δεύτερον, ότι το πρόγραμμα, έτσι όπως είχε προταθεί, ήταν ένα πρόγραμμα αναποτελεσματικό και ελλειπές. Γιατί; Προσπαθούσε να επιφέρει ισορροπία στα μακροοικονομικά μεγέθη, μέσα από οικονομική ύφεση, μείωση των εισοδημάτων και μείωση της παραγωγής, που είχε μάλιστα και το στοιχείο και της κοινωνικής αδικίας.

Χωρίς ταυτόχρονα, η πολιτική αυτή να αντιμετωπίζει τα αναπτυξιακά προβλήματα, τα οποία, επιμένω, είναι άμεσα, δεν είναι για αύριο, είναι για σήμερα, για να τα αντιμετωπίσουμε.

Αυτή ήταν η κριτική προς τη Ν.Δ. Τώρα το δικό μας το πρόγραμμα, πιστεύει ότι η διαφορά, η οποία υπάρχει ανάμεσα στις εθνικές δαπάνες και στην εθνική παραγωγή, μπορούν να καλυφθούν μέσα από μέτρα αύξησης με ανταγωνιστικούς όρους της εθνικής παραγωγής. Και για να γίνει αυτό, χρειάζονται συντονισμένες προσπάθειες και συνεννοήσεις, στα πλαίσια του κοινωνικού συμβολαίου.

Ακριβώς επειδή υπάρχουν περιθώρια κάλυψης των ελλειμμάτων, μέσα από αυτή την πολιτική, έχεις ταυτόχρονα περιθώρια να ασκήσεις μια πιο άνετη και δίκαιη εισοδηματική πολιτική, από αυτή που ασκεί η κυβέρνηση της Ν.Δ. και ταυτόχρονα να μπορέσεις να συσσωρεύσεις πόρους για επενδύσεις, για εκσυγχρονισμό και ανάπτυξη.

Και είπα, σε ποιες γενικές κατευθύνσεις πρέπει να διοχετευθούν οι

αναπτυξιακοί πόροι. Δεν είμαι σαφής; Θέλετε να ρωτήσετε και κάτι άλλο;

κ.ΚΑΝΙΑΡΗΣ: Δηλαδή η ουσία της διαφοράς σας είναι ότι εσείς θα επιδιώξετε μια κοινωνική συναίνεση, ένα κοινωνικό συμβόλαιο, σε σχέση με τις παραγωγικές τάξεις.

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Δεν είπα αυτό εγώ. Αυτό που είναι το κλειδί, είναι η διεύρυνση της παραγωγής. Έχει αντικείμενο αυτή η κουβέντα, δεν θα κάτσεις να κουβεντιάσεις θεωρητικά και αόριστα. Είναι σκληρές οι κουβέντες που θα γίνουν, όταν μιλήσεις για αύξηση της παραγωγής με ανταγωνιστικούς όρους.

Πρέπει να συμφωνηθούν ορισμένα πράγματα, αλλά αυτό θα επιδιώξεις, αυτό θα επιτύχεις. Δεν θα κοιτάξεις να εξισορροπήσεις τα πράγματα μέσα από οικονομική ύφεση. Κι αυτή είναι μια βασική διαφορά και φιλοσοφική και πολιτική και οικονομική.

κ.ΝΙΚΟΛΑΟΥ (ΒΗΜΑ): Κύριε Αρσένη, ήθελα να ρωτήσω, το εξής. Ίσως και να το έχετε απαντήσει δηλαδή, αλλά ας το ξεκαθαρίσουμε. Αυτό το αναπτυξιακό πρόγραμμα που προτείνετε, το προτείνετε σαν ένα ανορθωτικό πρόγραμμα γύρω από το οποίο θα πρέπει να συγκεντρωθούν ευρύτερες πολιτικές δυνάμεις, που θα εγγυώνται και την αποτελεσματική εφαρμογή του ή, απλώς είναι το κυβερνητικό πρόγραμμα του ΠΑ.ΣΟ.Κ., δηλαδή το πρόγραμμα που υπόσχεται το ΠΑ.ΣΟ.Κ. να πραγματοποιήσει, όταν έρθει στην κυβέρνηση;

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Ναι, είναι το κυβερνητικό πρόγραμμα του ΠΑ.ΣΟ.Κ., το οποίο φυσικά απαιτεί την συσπείρωση ευρύτερων κοινωνικών δυνάμεων και στρωμάτων.

κ.ΑΝΔΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ (ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ): Ενας από τους εύκολους τρόπους ανάκτησης της ανταγωνιστικότητας, είναι ο τρόπος της υποτίμησης ή της ταχείας διολίσθησης. Επειδή ήδη εντοπίσατε το πρόβλημα των εξαγωγών και ήδη εκτιμάται από τους εξαγωγείς ένα μεγάλο χάσιμο της ανταγωνιστικότητας. Βλέπετε συναλλαγματικά μέτρα για την ενίσχυσή της;

ΓΕΡ.ΑΡΣΕΝΗΣ: Κοιτάξτε, το τι πρέπει να κάνει αυτή η κυβέρνηση, είναι δική της δουλειά και είπα ότι δεν θα λειτουργήσω ως σύμβουλος. Αλλά έχω πει και το ξαναλέω, ότι αυτή τη στιγμή η δραχμή είναι υπερτιμημένη και το κόστος του χρήματος ακριβό. Η πολιτική που έχει ακολουθήσει αυτή η κυβέρνηση, είναι να λειτουργεί με σχετικά υπερτιμημένη δραχμή και εσωτερικά με υψηλά επιτόκια.

Αυτό όμως, μπορεί να λύνει προσωρινά το θέμα της ροής κεφαλαίων για επένδυση σε γραμμάτια του Δημοσίου ή σε άλλα χαρτιά υψηλών επιτοκίων, αλλά αποδυναμώνει την παραγωγή και αποθαρρύνει τις εξαγωγές.